GENERALINIO ADVOKATO
DEAN SPIELMANN IŠVADA,
pateikta 2025 m. gegužės 22 d.[1]

Byla C-75/24 P

XH
prieš

Europos Komisiją

„Apeliacinis skundas – Viešoji tarnyba – Pareigūnas – Tariamas priekabiavimas laikinojo nedarbingumo atostogų metu – Pagalbos prašymas ir prašymas atlyginti žalą – Prašymų atmetimas“

Įžanga

1. Savo apeliaciniu skundu XH prašo panaikinti 2023 m. lapkričio 22 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *XH / Komisija* (T-613/21, EU:T:2023:739, toliau – ginčijamas sprendimas), kuriuo tas teismas atmetė jos ieškinį, kuriuo ji prašė, viena, panaikinti pirmiausia 2020 m. gruodžio 4 d. Europos Komisijos sprendimą D/374/20, kuriuo atmestas jos pagalbos prašymas (toliau – sprendimas atmesti pagalbos prašymą), ir, be to, 2021 m. gegužės 21 d. Komisijos sprendimą Ares(2021) 3466486 dėl kreipimosi į neįgalumo komitetą (toliau – sprendimas pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą) ir, kita, atlyginti jos patirtą neturtinę žalą bei priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

2. Teisingumo Teismo prašymu šioje išvadoje dėmesys sutelkiamas į klausimą dėl atsižvelgimo į kontekstinius veiksnius, susijusius su Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų 24 straipsnyje numatytu pagalbos prašymu, pagrįstu įtarimais dėl psichologinio priekabiavimo.

Teisės aktai

3. Bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos Tarnybos nuostatų (toliau – Tarnybos nuostatai) 12 straipsnyje nustatyta, kad pareigūnas „susilaiko nuo bet kokių veiksmų ar elgesio, kurie gali daryti žalą jo užimamam postui“.

4. Tarnybos nuostatų 12a straipsnis suformuluotas taip:

„1. Pareigūnai susilaiko nuo bet kokios formos psichologinio ar seksualinio priekabiavimo.

[1] Originalo kalba: prancūzų.

<…>

3. „Psichologinis priekabiavimas“ – tai netinkamas elgesys, kuris trunka tam tikrą laikotarpį, kartojasi ar yra sistemingas, ir kurį sudaro fizinis elgesys, šnekamoji ar rašytinė kalba, gestai ar kiti veiksmai, kurie yra tyčiniai, ir kurie gali pakenkti bet kurio asmens asmenybei, orumui ar fizinei arba psichinei sveikatai.

<…>“

5. Tarnybos nuostatų 24 straipsnyje numatyta:

„Sąjunga padeda visiems pareigūnams, ypač ieškiniuose dėl bet kurio asmens [imantis veiksmų prieš asmenį], kuris grasina, įžeidinėja arba šmeižia ar išreiškia savo pyktį, arba kenkia asmeniui ar turtui, kuris, atsižvelgiant į jo postą ar pareigas, priklauso nuo jo arba jo šeimos nario [kėsinasi į asmenį ar turtą, jeigu šie veiksmai nukreipti prieš pareigūną ar jo šeimos narius dėl pareigūno statuso ar pareigų].

Ji solidariai atlygina žalą, kurią tokiais atvejais patyrė pareigūnas, jeigu pareigūnas žalą padarė arba netyčia ar dėl didelio neatsargumo [jeigu jis tyčia ar dėl didelio neatsargumo nėra pats padaręs šios žalos] ir negalėjo gauti kompensacijos iš žalą padariusio asmens.“

Bylos aplinkybės

6. Apeliantė yra Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) pareigūnė.

7. Iki 2020 m. birželio 16 d. ji dirbo tyrėja OLAF padalinyje, anksčiau vadintame A skyriumi. Šiame skyriuje ji, kaip vyriausioji tyrėja, visų pirma tyrė tris bylas – E, F ir G bylas.

8. 2020 m. birželio 16 d. įvyko OLAF vidaus reorganizacija. Po šios reorganizacijos ir atsižvelgiant į apeliantės nurodytus pageidavimus nuo tos dienos ji buvo paskirta dirbti naujame OLAF skyriuje – B skyriuje.

9. 2020 m. birželio 2–22 d. apeliantė po medicininės procedūros buvo laikinojo nedarbingumo atostogose. Šios atostogos buvo pratęstos nuo 2020 m. birželio 23 d. iki spalio 31 d., patvirtinus Komisijos personalo valdymo informacinėje sistemoje „Sysper 2“ (toliau – „Sysper 2“) pirmą kartą 2020 m. birželio 23 d. dėl laikotarpio nuo tos dienos iki 2020 m. liepos 10 d., antrą kartą – 2020 m. liepos 14 d. dėl laikotarpio nuo 2020 m. liepos 11 d. iki liepos 31 d., trečią kartą – 2020 m. rugpjūčio 4 d. dėl laikotarpio nuo 2020 m. rugpjūčio 1 d. iki rugpjūčio 31 d., ketvirtą kartą – 2020 m. rugsėjo 1 d. dėl laikotarpio nuo tos dienos iki 2020 m. rugsėjo 30 d. ir penktą kartą – 2020 m. spalio 1 d. dėl laikotarpio nuo tos dienos iki 2020 m. spalio 31 d.

10. 2020 m. birželio 2 d. apeliantė A skyriaus darbuotojams išsiuntė elektroninį laišką su E bylos santrauka. Šiame elektroniniame laiške ji pažymėjo, kad yra nedarbingumo atostogose, tačiau atsargumo sumetimais ir siekiant išvengti vėlavimo ji ir toliau palaikys ryšį ir į ją bus galima kreiptis dėl šių trijų bylų.

11. 2020 m. birželio 8 d. A skyriaus darbuotojas išsiuntė elektroninį laišką apeliantei ir A skyriaus vadovei. Šis elektroninis laiškas buvo susijęs su E, F ir G bylomis, jame buvo pateikta pastabų ir pasiūlymų dėl tolesnių veiksmų. A skyriaus vadovė atsakė, kad, atsižvelgiant į apeliantės

atostogas, šis darbuotojas turėtų pasitarti su būsima C skyriaus vadove (toliau – C skyriaus vadovė), kad išsiaiškintų, ar ši nori užbaigti nagrinėjamas bylas iki 2020 m. birželio 16 d. reorganizacijos, ar nori palaukti, kol apeliantė grįš iš po šios datos numatytų nedarbingumo atostogų. Minėtas A skyriaus darbuotojas elektroniniu paštu nusiuntė laišką C skyriaus vadovei su kopija apeliantei ir A skyriaus vadovei. Apeliantė atsakė į tą elektroninį laišką paaiškindama, kad tikisi, jog visas bylas bus galima užbaigti kuo greičiau, atsižvelgiant į OLAF reorganizaciją ir jos nedarbingumo atostogas. Be to, ji pažymėjo, kad, nors ir atostogauja, ji laukia galutinių pasiūlymų dėl nagrinėjamų bylų, kad jas būtų galima užbaigti.

12. 2020 m. birželio 8 d. apeliantė išsiuntė elektroninį laišką atsakingam kolegai. Šiame elektroniniame laiške apeliantė pranešė jam apie šios išvados 11 punkte aprašytą susirašinėjimą ir paprašė jo patarimo dėl susiklosčiusios padėties.

13. Tą pačią dieną A skyriaus sekretorė (toliau – A skyriaus sekretorė) išsiuntė apeliantei elektroninį laišką dėl jos biuro perkraustymo dėl šios išvados 8 punkte nurodytos OLAF vidaus reorganizacijos. Šiame elektroniniame laiške ji jos paklausė, ar, atsižvelgiant į tai, kad ji iki 2020 m. birželio 22 d. bus nedarbingumo atostogose, ji leistų trečiajai šaliai pasirūpinti, kad jos daiktai būtų perkraustyti iki tos datos. Tą pačią dieną apeliantė atsakė, kad pageidautų tuo pasirūpinti pati.

14. 2020 m. birželio 9 d. C skyriaus vadovė atsakė į šios išvados 11 punkte nurodytus elektroninius laiškus. Savo atsakyme ji pažymėjo, kad, atsižvelgiant į aplinkybes, atrodo labai sunku užbaigti nagrinėjamas bylas iki 2020 m. birželio 16 d. Ji pareiškė mananti, kad E bylą būtų realu užbaigti liepos mėn. viduryje.

15. 2020 m. birželio 23 d. C skyriaus vadovė išsiuntė apeliantei elektroninį laišką, kad aptartų E bylos galutinės ataskaitos projektą. Šiame elektroniniame laiške ji paprašė apeliantės turint galimybę jai paskambinti. Tą pačią dieną ji išsiuntė apeliantei kvietimą dalyvauti kitą dieną, t. y. 2020 m. birželio 24 d., vyksiančiame susirinkime per vaizdo konferenciją. Kitą dieną, birželio 24 d., apeliantė atsakė į šį elektroninį laišką, kad ji vis dar yra nedarbingumo atostogose ir kad susirinkimas sutapo su jos vizitu pas gydytoją. Ji pridūrė, kad vis dėlto galėtų aptarti tą bylą telefonu bet kuriuo metu kitą dieną.

16. Be to, 2020 m. birželio 23 d. apeliantė šios išvados 12 punkte nurodytam atsakingam asmeniui išsiuntė elektroninį laišką su C skyriaus vadovės kvietimu į 15 punkte nurodytą susirinkimą per vaizdo konferenciją. Šiame elektroniniame laiške ji paaiškino, kad nedarbingumo atostogų metu turėjo vykti į ligoninę ir kad negalėjo priimti kvietimo, taip pat kad jis buvo jai pateiktas nesilaikant taisyklių. Ji jo paprašė „pranešti apie tokį elgesį kaip apie priekabiavimą“.

17. 2020 m. birželio 30 d. apeliantės A skyriaus sekretorė išsiuntė jai antrą elektroninį laišką, klausdama, ar ji priėmė sprendimą dėl savo biuro perkraustymo.

18. 2020 m. liepos 1 d. C skyriaus vadovė apeliantei išsiuntė du elektroninius laiškus, juose pateikė jai su E byla susijusių klausimų. Apeliantė į juos atsakė liepos 6 d.

19. 2020 m. rugpjūčio 1 d. apeliantė pateikė pagalbos prašymą kompetentingai paskyrimų tarnybai pagal Tarnybos nuostatų 24, 59 ir 60 straipsnius. Savo prašyme apeliantė iš esmės pažymėjo, kad elektroniniai laiškai, kuriuos ji gavo nedarbingumo atostogų metu, yra OLAF vadovybės ar darbuotojų prašymai dirbti arba nedelsiant atvykti į biurą ir paruošti perkraustyti savo daiktus ir ji juos laikė mėginimais nutraukti arba sustabdyti jos nedarbingumo atostogas.

20. 2020 m. rugpjūčio 26 d. C skyriaus vadovė apeliantei elektroniniu paštu atsiuntė naują E bylos galutinės ataskaitos projektą. Šiame elektroniniame laiške C skyriaus vadovė apeliantės paklausė, pirma, ar ji sutinka su ataskaitos turiniu ir, antra, ar ji galėtų atlikti patikrinimą Europos patentų tarnyboje (EPT). Apeliantė jai atsakė, kad ji vis dar yra nedarbingumo atostogose. Antrame elektroniniame laiške C skyriaus vadovė paaiškino, kad išsiuntė pirmąjį elektroninį laišką apeliantei tam, kad ši imtųsi pagal jį veiksmų, kai bus grįžusi. Rugpjūčio 28 d. apeliantė jai pateikė atsakymą, kuriame pažymėjo mananti, kad nebūtina laukti, kol ji grįš, kad būtų galima užbaigti minėtas ataskaitas.

21. 2020 m. rugpjūčio 31 d. C skyriaus vadovė išsiuntė apeliantei elektroninį laišką, kuriame paaiškino, kad dėl didelio atitinkamos tyrimo grupės darbo krūvio ji negali paskirti trijų nagrinėjamų bylų kitam vyriausiajam tyrėjui, todėl tikisi, kad ji užbaigs šias bylas grįžusi iš atostogų, kaip buvo sutarta. Tą pačią dieną ji išsiuntė apeliantei dar du elektroninius laiškus, kuriuose atitinkamai buvo pateiktas iš dalies pakeistas F bylos galutinės ataskaitos projektas ir naujas G bylos galutinės ataskaitos projektas. Abiejuose elektroniniuose laiškuose ji pažymėjo, kad apeliantė su jais turėtų susipažinti tik grįžusi po nedarbingumo atostogų.

22. 2020 m. rugsėjo 6 d. apeliantė atsakė, kad jos nedarbingumo atostogos buvo pratęstos ir kad nagrinėjamos bylos gali būti užbaigtos jai nedalyvaujant.

23. 2020 m. rugsėjo 7 d. apeliantė dėl G bylos OLAF turinio valdymo programinėje įrangoje (OCM) elektroniškai pasirašė deklaraciją dėl interesų konflikto.

24. 2020 m. rugsėjo 8 d. C skyriaus vadovė apeliantę informavo, kad paskyrė naują tyrėją dviejose iš trijų nagrinėjamų bylų. Be to, ji pranešė apie konsultaciją, kad trečiąją bylą, t. y. šios išvados 23 punkte nurodytą G bylą, būtų galima užbaigti apeliantei nedalyvaujant. C skyriaus vadovė apeliantės paprašė atsiųsti trūkstamą informaciją, susijusią su šia trečiąja byla, jei ji per tą laiką grįžtų iš nedarbingumo atostogų.

25. 2020 m. rugsėjo 11 d. apeliantė gavo C skyriaus kolegos elektroninį laišką, kuriame jis ją sveikino laimėjus bylą Bendrajame Teisme. 2020 m. rugsėjo 17 d. apeliantė iš to paties kolegos gavo dar vieną elektroninį laišką, kuriame buvo pateiktas saitas į Bendrojo Teismo priimtą sprendimą.

26. 2020 m. rugsėjo 18 d. C skyriaus vadovė apeliantei išsiuntė elektroninį laišką, kuriame pažymėjo, kad matė šios išvados 23 punkte nurodytą deklaraciją dėl interesų konflikto. Be to, tam, kad galėtų priimti sprendimą dėl šios deklaracijos, ji paprašė papildomos informacijos apie tą interesų konfliktą. Į šį prašymą apeliantė atsakė rugsėjo 20 d.

27. 2020 m. rugsėjo 25 d. C skyriaus vadovė apeliantei išsiuntė elektroninį laišką siekdama pranešti, kad interesų konfliktas pasitvirtino ir kad ji buvo nušalinta nuo paskutinės nagrinėjamos bylos. Taigi ji konstatavo, kad apeliantė savo skyriuje jokių bylų nebeturėjo.

28. 2020 m. spalio 28 d. Komisijos HR.AMC.5 skyriaus vadovas šios institucijos medicinos tarnybai nusiuntė pranešimą prašydamas pradėti apeliantės neįgalumo nustatymo procedūrą. Šis prašymas buvo grindžiamas tuo, kad laikotarpiu nuo 2017 m. lapkričio mėn. iki 2020 m. spalio mėn., t. y. trejų metų laikotarpiu, visos apeliantės nedarbingumo atostogos sudarė daugiau nei dvylika mėnesių.

29. 2020 m. gruodžio 4 d. kompetentinga paskyrimų tarnyba priėmė sprendimą atmesti šios išvados 19 punkte nurodytą apeliantės pagalbos prašymą.

30. 2021 m. vasario 28 d. apeliantė, remdamasi Tarnybos nuostatų 90 straipsnio 2 dalimi, apskundė sprendimą atmesti pagalbos prašymą.

31. 2021 m. gegužės 6 d. buvo surengta apeliantės ir Komisijos tyrimų ir drausmės tarnybos (IDOC) bei HR.E.2 skyriaus (apskundimas ir tolesni veiksmai nagrinėjant bylas) vaizdo konferencija. 2021 m. gegužės 10 d. apeliantei buvo išsiųsta vaizdo konferencijos metu jos pateiktų argumentų santrauka. 2021 m. gegužės 11 d. apeliantė pateikė savo pastabas dėl šios santraukos ir dokumentus.

32. 2021 m. gegužės 21 d. Komisijos Žmogiškųjų išteklių ir saugumo generalinio direktorato generalinė direktorė priėmė sprendimą pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą, kuriuo perdavė apeliantės bylą neįgalumo komitetui ir paskyrė gydytoją atstovauti Komisijai pagal Tarnybos nuostatų II priedo 7 straipsnio nuostatas.

33. 2021 m. gegužės 31 d. apeliantė, remdamasi Tarnybos nuostatų 90 straipsnio 2 dalimi, apskundė sprendimą atmesti sprendimą pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą.

34. 2021 m. liepos 2 d. kompetentinga paskyrimų tarnyba priėmė Sprendimą R/138/21, kuriuo atmetė skundą dėl sprendimo atmesti pagalbos prašymą (toliau – Sprendimas R/138/21 atmesti skundą), motyvuodama tuo, kad nėra pradinių įrodymų, patvirtinančių apeliantės teiginius. Be to, kompetentinga paskyrimų tarnyba atmetė prašymą atlyginti patirtą žalą.

35. 2021 m. rugsėjo 30 d. kompetentinga paskyrimų tarnyba priėmė Sprendimą R/301/21, kuriuo atmetė skundą dėl sprendimo pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą (toliau – Sprendimas R/301/21 atmesti skundą), motyvuodama tuo, kad apeliantės pareikštas skundas dėl sprendimo pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą yra nepriimtinas.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

36. 2021 m. spalio 19 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškinį; juo XH kreipėsi į Bendrąjį Teismą pagal SESV 270 straipsnį, prašydama, pirma, panaikinti 2020 m. gruodžio 4 d. Komisijos sprendimą, kuriuo buvo atmestas jos pagalbos prašymas, ir Sprendimą R/138/21 atmesti su tuo susijusį skundą. Antra, apeliantė savo ieškiniu prašė panaikinti 2021 m. gegužės 21 d. Komisijos sprendimą pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą ir Sprendimą R/301/21 atmesti su tuo susijusį skundą. Apeliantė savo ieškiniu taip pat prašė priteisti iš Komisijos 20 000 eurų patirtai neturtinei žalai atlyginti ir bylinėjimosi išlaidas.

37. Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas atmetė visą XH pareikštą ieškinį.

38. Pirma, Bendrasis Teismas nusprendė, kad sprendimas pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą buvo ne aktas, kuriuo galutinai nustatoma Komisijos pozicija, o galutinio sprendimo, kuris bus priimtas pasibaigus neįgalumo nustatymo procedūrai, parengiamasis aktas. Taigi, kadangi šis sprendimas nėra apeliantės nenaudai priimtas aktas, kaip tai suprantama pagal Tarnybos nuostatų 90 straipsnio 2 dalį, jos ieškinys dėl panaikinimo turėjo būti atmestas kaip nepriimtinas.

39. Antra, Bendrasis Teismas atmetė kaip nepagrįstą ieškinį dėl sprendimo, kuriuo buvo atmestas pagalbos prašymas, panaikinimo.

40. Bendrajam Teismui buvo pateikti keturi ieškinio pagrindai.

41. Ieškinio pirmasis pagrindas grindžiamas Tarnybos nuostatų 12a ir 24 straipsnių, rūpestingumo pareigos, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7 ir 41 straipsnių ir gero administravimo principo pažeidimu. Šio ieškinio pagrindo pirma dalis grindžiama principo, kad nukentėjusysis neprivalo pateikti priekabiavimo įrodymų, nesilaikymu. Antra dalis grindžiama tuo, kad kompetentinga paskyrimų tarnyba neatsižvelgė į apeliantės pateiktus įrodymus, konkrečiau į jos medicininius dokumentus. Trečia dalis grindžiama tuo, kad kompetentinga paskyrimų tarnyba savo vertinimą grindė tik galimo priekabiautojo išvadomis ir atsisakė pasinaudoti savo įgaliojimais vykdyti priežiūrą ir teikti pagalbą. Ketvirta dalis grindžiama Chartijos 41 straipsnio ir gero administravimo principo pažeidimu, nes buvo pažeista teisė būti išklausytam.

42. Ieškinio antrasis pagrindas grindžiamas Tarnybos nuostatų 12a, 24, 59 ir 60 straipsnių pažeidimu ir šiuo klausimu apeliantė pabrėžė, kad per nedarbingumo atostogas iš jos buvo reikalaujama dirbti nustatant neįmanomus pasiekti tikslus.

43. Ieškinio trečiuoju pagrindu siekiama užginčyti neįgalumo nustatymo procedūros pradėjimą tuo metu, kai apeliantės nedarbingumo atostogos nebuvo pasiekusios reikiamos ribos.

44. Ieškinio ketvirtasis pagrindas grindžiamas tuo, kad nebuvo gerbiamas jos privatumas ir sveikata.

45. Pirma, Bendrasis Teismas atmetė ieškinio pirmojo pagrindo ketvirtą dalį kaip nepriimtiną, nes teise būti išklausytam administracijoje nesiremta, ir bet kuriuo atveju kaip nepagrįstą [2].

46. Antra, Bendrasis Teismas išnagrinėjo ieškinio pirmojo pagrindo pirmą dalį dėl įrodymų, susijusių su Tarnybos nuostatų 24 straipsnyje numatytu pagalbos prašymu dėl priekabiavimo. Skundžiamo sprendimo 78 punkte Bendrasis Teismas priminė, kad pagal Tarnybos nuostatų 90 straipsnio 1 dalį gavusi pagalbos prašymą, kaip tai suprantama pagal Tarnybos nuostatų 24 straipsnį, administracija, remdamasi pareiga suteikti pagalbą ir kilus incidentui, kuris nedera su tarnybine tvarka ir nešališka atmosfera, privalo aktyviai įsikišti. Be to, ji turi reaguoti taip greitai ir rūpestingai, kaip to reikalauja bylos aplinkybės, kad būtų nustatytos faktinės aplinkybės ir, susipažinus su jomis, padarytos tinkamos išvados. Tam pakanka, kad institucijos apsaugos prašantis pareigūnas ar tarnautojas pateiktų pirminių įrodymų dėl išpuolių, kuriuos teigia patyręs. Gavusi tokią informaciją atitinkama institucija turi imtis tinkamų priemonių, pavyzdžiui, pradėti administracinį tyrimą, kad nustatytų aplinkybes, dėl kurių pateiktas skundas, bendradarbiaudama su skundą pateikusiu asmeniu.

47. Skundžiamo sprendimo 80 ir 94 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad tuo atveju, kai, kaip nagrinėjamoje byloje, pagalbos prašyme pateikti teiginiai yra susiję su psichologiniu priekabiavimu, pagalbos prašytojas turi pateikti pradinių šio priekabiavimo įrodymų, remiantis Tarnybos nuostatų 12a straipsnio 3 dalyje pateikta apibrėžtimi. Skundžiamo sprendimo 82–85 punktuose Bendrasis Teismas aiškiai atmetė apeliantės argumentą, grindžiamą Sprendimu *CN / Parlamentas* [3], pabrėždamas ypatingas šio sprendimo aplinkybes, iš kurių paaiškėjo, kad

[2] Žr. skundžiamo sprendimo 56–75 punktus.

[3] 2015 m. kovo 26 d. sprendimas (F-26/14, toliau – Sprendimas *CN / Parlamentas*, EU:F:2015:22).

Parlamentas turėjo daug kitos informacijos, nei pateikė CN, į kurią turėjo būti atsižvelgta vykdant rūpestingumo pareigą. Jis nusprendė, kad šiuo atveju paskyrimų tarnyba nepadarė teisės klaidos, nusprendusi, kad apeliantė turėjo „pateikti pradinių priekabiavimo įrodymų“ [4].

48. Trečia, Bendrasis Teismas atmetė ieškinio pirmojo pagrindo antrą ir trečią dalis, taip pat ieškinio antrąjį ir trečiąjį pagrindus, susijusius su įrodymų, pateiktų pagrindžiant teiginį dėl tariamo psichologinio priekabiavimo buvimo, pakankamumu. Skundžiamo sprendimo 94–129 punktuose Bendrasis Teismas, išnagrinėjęs kiekvieną įrodymą atskirai ir paskui atlikęs bendrą jų analizę, konstatavo, kad „kompetentingai paskyrimų tarnybai pateikti įrodymai negalėjo sukelti rimtų abejonių dėl to, ar buvo įvykdytos Tarnybos nuostatų 12a straipsnyje nustatytos sąlygos, todėl paskyrimų tarnyba pagrįstai nusprendė, kad ieškovė nepateikė pradinių įrodymų, patvirtinančių psichologinį priekabiavimą, kurį ji teigė patyrusi“ [5].

49. Motyvuodamas savo sprendimą Bendrasis Teismas išnagrinėjo argumentus dėl, pirma, sprendimo pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą, antra, kaip teigiama, apeliantės įpareigojimo dirbti nedarbingumo atostogų metu, trečia, kaip teigiama, apeliantės įpareigojimo atvykti į savo darbo vietą ir perkraustyti savo biurą, ketvirta, kompetentingos paskyrimų tarnybos neatsižvelgimo į apeliantės pateiktus medicininius įrodymus ir, penkta, kaip teigiama, netinkamu apeliantės kolegos elgesiu, susijusiu su Bendrojo Teismo išnagrinėta byla, prieš atliekant bendrą apeliantės nurodytų faktų vertinimą.

50. Atmetęs kaip naują ir todėl nepriimtiną pirmąjį argumentą, susijusį su sprendimu pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą [6], Bendrasis Teismas išnagrinėjo antrąjį argumentą, grindžiamą apeliantės įpareigojimu dirbti nedarbingumo atostogų metu. Ginčijamo sprendimo 99–106 punktuose jis išvardijo ir išanalizavo įvairių laiškų, siųstų apeliantės nedarbingumo atostogų metu, turinį.

51. Šiuo klausimu jis pabrėžė, kad 2020 m. birželio 8 ir 9 d. laiškuose nebuvo jokio prašymo atlikti kokį nors konkretų darbą, kad 2020 m. liepos 1 d. elektroniniais laiškais buvo paprašyta pateikti informaciją, pažymint, kad atsakymo tikimasi tik apeliantei grįžus iš nedarbingumo atostogų, ir kad laiškai buvo suformuluoti mandagiai ir pagarbiai. Dėl 2020 m. birželio 23 d. prašymo Bendrasis Teismas pažymėjo, kad šis prašymas dalyvauti vaizdo konferencijoje buvo pateiktas kitą dieną po iš pradžių nustatytos apeliantės grįžimo iš nedarbingumo atostogų datos ir kad C skyriaus vadovė dar nežinojo apie jų pratęsimą. Dėl 2020 m. rugpjūčio 26 ir 31 d. prašymų Bendrasis Teismas pabrėžė, kad C skyriaus vadovė pažymėjo, jog darbą reikės atlikti tik pasibaigus apeliantės nedarbingumo atostogoms.

52. Atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes, Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad net jei iš principo pareigūno ar tarnautojo, esančio nedarbingumo atostogose, nederėtų prašyti atlikti tam tikras konkrečias užduotis, nagrinėjamu atveju „toks C skyriaus vadovės elgesys negali būti kvalifikuojamas kaip psichologinis priekabiavimas“ [7].

53. Be to, skundžiamo sprendimo 107 ir 108 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad, kalbant apie apeliantės įpareigojimą dirbti ir tirti bylas net ir jai pateikus deklaraciją dėl interesų konflikto dėl G bylos, C skyriaus vadovės prašymas, susijęs su šia byla, buvo netinkamas, tačiau

4 Žr. skundžiamo sprendimo 85 punktą.

5 Žr. skundžiamo sprendimo 128 punktą.

6 Žr. skundžiamo sprendimo 97 ir 98 punktus.

7 Žr. skundžiamo sprendimo 106 punktą.

toks požiūris savaime negali būti laikomas psichologiniu priekabiavimu. Pirma, apeliantei buvo suteikta galimybė nevykdyti C skyriaus vadovės prašymo ir, antra, iš bylos medžiagos nematyti, kad pastaroji būtų primygtinai reikalavusi gauti prašomą informaciją.

54. Galiausiai, kalbant apie apeliantės argumentą, kad kompetentinga paskyrimų tarnyba turėjo numatyti jos pavadavimą nedarbingumo atostogų metu, Bendrasis Teismas priminė, kad galiausiai visos bylos buvo užbaigtos jai nesikišant ir kad, kadangi jos nedarbingumo atostogos iš pradžių turėjo pasibaigti 2020 m. birželio 22 d., administracija negalėjo numatyti, kad jos bus kelis kartus pratęstos iki 2020 m. spalio mėn. pabaigos [8].

55. Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad kompetentinga paskyrimų tarnyba nepadarė vertinimo klaidos nusprendusi, kad išnagrinėti faktai nėra pradinis psichologinio priekabiavimo įrodymas [9].

56. Kitus apeliantės nurodytus pavienius tam tikro elgesio pavyzdžius Bendrasis Teismas nuosekliai atmetė, nusprendęs, kad jie nėra pradinis psichologinio priekabiavimo įrodymas. Skundžiamo sprendimo 126 punkte Bendrasis Teismas taip pat atmetė apeliantės argumentą, kad visas nurodytas elgesys buvo psichologinis priekabiavimas. Taigi Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 127 punkte pabrėžė, kad „konkrečiomis aplinkybėmis, visų pirma atsižvelgiant į OLAF reorganizaciją ir kelis ieškovės nedarbingumo atostogų pratęsimus, apie kuriuos suinteresuotieji asmenys nebuvo iš anksto informuoti“, nesant jokių pradinių įrodymų, „ieškovės teiginių nepakanka, kad kiltų rimtų abejonių, ar tariamų priekabiautojų veiksmai sudarė vieno kolektyvinio priekabiavimo elgesį“.

57. Ketvirta, Bendrasis Teismas atmetė ieškinio ketvirtąjį pagrindą, grindžiamą teisės į privatų gyvenimą ir teisės į sveikatą pažeidimu [10].

58. Galiausiai, trečia, Bendrasis Teismas atmetė reikalavimą atlyginti žalą ir prašymą taikyti pasirengimo nagrinėti bylą priemones, taigi ir visą ieškinį [11].

Šalių reikalavimai

59. 2024 m. sausio 29 d. Teisingumo Teismo kanceliarijos gautu dokumentu apeliantė pateikė apeliacinį skundą dėl skundžiamo sprendimo, kuriuo Teisingumo Teismo prašė:

– panaikinti skundžiamą sprendimą,

– panaikinti sprendimą atmesti pagalbos prašymą ir Sprendimą R/138/21 atmesti skundą,

– panaikinti sprendimą pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą ir Sprendimą R/301/21 atmesti skundą,

– įpareigoti atlyginti apeliantės patirtą žalą,

– priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant šį apeliacinį skundą ir bylą Bendrajame Teisme, ir

[8] Žr. skundžiamo sprendimo 109 punktą.

[9] Žr. skundžiamo sprendimo 111 punktą.

[10] Žr. skundžiamo sprendimo 132–150 punktus.

[11] Žr. skundžiamo sprendimo 152–158 punktus.

– tuo atveju, jei paaiškėtų, kad skundžiamo sprendimo panaikinti neįmanoma, grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

60. Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti apeliacinį skundą ir

– priteisti iš apeliantės bylinėjimosi išlaidas.

Analizė

61. Grįsdama savo apeliacinį skundą apeliantė visų pirma pažymi, kad skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas laikosi nuomonės, kad „didelė įrodinėjimo pareiga tenka tik nukentėjusiajam“, nors psichologinis priekabiavimas gali būti „subtilus ir sisteminis“. Jame minimas „bendras poveikis“ ir „aplinkybės“, taip pat „platesnė [Sąjungos] institucijos pareiga išnagrinėti visą turimą informaciją ir apsaugoti pareigūnų gerovę“.

62. Komisija tvirtina, kad pateikdama neaiškius teiginius dėl įrodinėjimo standarto apeliantė iš tikrųjų siekia, kad Teisingumo Teismas grįžtų prie Bendrojo Teismo atlikto faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimo, o tai nepriklauso Teisingumo Teismo kompetencijai nagrinėjant apeliacinį skundą.

63. Kaip minėjau įžangoje, šioje išvadoje, priminus įrodinėjimo pareigai taikytinas taisykles, daugiausia dėmesio bus skiriama kontekstinių veiksnių, susijusių su Tarnybos nuostatų 24 straipsniu grindžiamu pagalbos prašymu, svarbai, o tada – atsižvelgimui į juos nagrinėjamoje byloje.

Dėl įrodymų, susijusių su pagalbos prašymu galimo psichologinio priekabiavimo atveju

64. Reikia priminti, kad jei pareigūnas ar tarnautojas mano, kad jis ar ji tapo vieno iš savo vadovų, kolegų ar net pavaldinių elgesio, kuriuo nesilaikoma Tarnybos nuostatų 12a straipsnio 1 dalyje numatytos pareigos susilaikyti nuo bet kokios formos psichologinio ar seksualinio priekabiavimo, taikiniu, šis pareigūnas ar tarnautojas gali prašyti institucijos pagalbos, kaip tai suprantama pagal Tarnybos nuostatų 24 straipsnį, skirtą Sąjungos pareigūnams apsaugoti šiuo aspektu.

65. Jei pateikiami kaltinimai dėl psichologinio priekabiavimo, pareiga padėti pirmiausia reiškia administracijos pareigą rimtai, greitai ir visiškai konfidencialiai išnagrinėti pagalbos prašymą, kuriame nurodomas psichologinis priekabiavimas, ir informuoti prašytoją apie veiksmus, kurių ketinama imtis dėl šio prašymo [12].

66. Tam pakanka, kad paskyrimų tarnybos pagalbos prašantis pareigūnas ar tarnautojas pateiktų veiksmų, kuriuos teigia patyręs, pradinių įrodymų.

[12] Žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *ZQ / Komisija* (T-647/18, toliau – Sprendimas *ZQ / Komisija*, EU:T:2019:884, 56 punktas).

67. Taigi negalima reikalauti, kad atitinkama institucija atliktų administracinį tyrimą remdamasi vien įrodymais nepagrįstais teiginiais, nes suprantama, kad patvirtindama priemones, kurios, kaip ji mano, yra tinkamos siekiant nustatyti įtariamų faktų tikrumą ir mastą, institucija taip pat turi pasirūpinti asmenų, kurie susiję su pagalbos prašymu ir gali būti tyrimo objektas, teisių apsauga [13].

68. Taigi, kai, kaip nagrinėjamu atveju, pagalbos prašyme pateikiami teiginiai yra susiję su psichologiniu priekabiavimu, pagalbos prašytojas turi pateikti tokio priekabiavimo *pradinių įrodymų*, remiantis Tarnybos nuostatų 12a straipsnio 3 dalyje pateikta apibrėžtimi, pagal kurią tai „netinkamas elgesys, kuris trunka tam tikrą laikotarpį, kartojasi ar yra sistemingas, ir kurį sudaro fizinis elgesys, šnekamoji ar rašytinė kalba, gestai ar kiti veiksmai, kurie yra tyčiniai, ir kurie gali pakenkti <…> [prašytojo] asmenybei, orumui ar fizinei arba psichinei sveikatai“ [14].

69. Sąjungos teismas turi patikrinti sprendimo atmesti pagalbos prašymą, kaip nagrinėjamu atveju, teisėtumą, atsižvelgdamas į įrodymus, kuriuos institucija gavo, visų pirma iš pagalbos prašytojo, priimdama sprendimą [15].

70. Tai gali reikšti, kad reikia atsižvelgti į kitą administracijos turimą informaciją, net jei ją pateikė ne pagalbos prašytojas. Sprendime *CN / Parlamentas*, kuriuo remiasi apeliantė, Tarnautojų teismas konstatavo, kad tuo atveju, kai administracija turi kitokios informacijos nei ta, kurią pateikė ieškovas, ji turi atsižvelgti į visus veiksnius, galinčius nulemti jos sprendimą dėl pagalbos prašymo [16].

71. Taigi, nagrinėdamas apeliacinį skundą dėl pagalbos prašymo atmetimo, Sąjungos teismas turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į *visus veiksnius, galinčius nulemti sprendimą dėl pagalbos prašymo*, nepriklausomai nuo to, ar juos pateikė pagalbos prašytojas, atitinkama institucija padarė vertinimo klaidą, atmesdama šį prašymą nepradėjusi administracinio tyrimo.

72. Be to, psichologinis priekabiavimas pagal savo apibrėžtį gali būti įvairių veiksmų, kurie, vertinami atskirai, nebūtinai savaime sudaro psichologinį priekabiavimą, bet vertinami kartu ir atsižvelgiant į kontekstą, įskaitant tai, kad laikui bėgant jų poveikis kaupiasi, gali būti laikomi psichologiniu priekabiavimu, visumos rezultatas. Taigi nagrinėjant klausimą, ar atitinkamo tarnautojo nurodyti veiksmai sudaro psichologinį priekabiavimą, reikia įvertinti šias aplinkybes tiek atskirai, tiek kartu kaip bendros darbo aplinkos, susiklosčiusios dėl vieno personalo nario elgesio kito šio personalo nario atžvilgiu, elementus [17]. Taip pat reikia atsižvelgti į visas reikšmingas faktines aplinkybes, kurios gali apimti sprendimus (pvz., vertinimo ataskaitas arba sprendimus nepaaukštinti asmens arba jį perkelti į kitą darbo vietą), net jei jie nebuvo laiku

[13] Žr. 1989 m. sausio 26 d. Sprendimą *Koutchoumoff / Komisija* (224/87, EU:C:1989:38, 15 punktas), Sprendimą *ZQ / Komisija* (58 punktas), 2022 m. spalio 19 d. Sprendimą *JS / BPV* (T-271/20, EU:T:2022:652, 144 punktas) ir 2023 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *HV ir HW / ECDC* (C-615/22 P, EU:C:2023:961, 45 punktas).

[14] Žr. Sprendimą *ZQ / Komisija* (59 punktas) ir 2023 m. gruodžio 7 d. Sprendimą *HV ir HW / ECDC* (C-615/22 P, EU:C:2023:961, 46 punktas).

[15] Sprendimas *ZQ / Komisija* (60 punktas).

[16] Sprendimas *CN / Parlamentas* (52–57 punktai). Šioje byloje, nepaisant administracijos turimų duomenų, t. y. patariamajam komitetui dėl priekabiavimo ieškovo pateikto skundo, kuriame pateiktas išsamus atitinkamo Parlamento nario elgesio aprašymas, Parlamento gydytojo ir psichologo paaiškinimai, ieškovo darbo sustabdymas ir su tuo susijęs paaiškinimas, ieškovo atsistatydinimas ir su tuo susijusios priežastys arba tai, kad kitas asmuo buvo pateikęs kitą pagalbos prašymą dėl priekabiavimo šio Parlamento nario atžvilgiu, pagalbos prašymas buvo atmestas ir Tarnautojų teismas tai pasmerkė, visų pirma, remdamasis rūpestingumo pareiga.

[17] Žr. 2022 m. balandžio 6 d. Sprendimą *KU / EIVT* (T-425/20, EU:T:2022:224, 63 ir 64 punktai).

užginčyti [18]. Be to, ta pati logika, kad reikia atsižvelgti į visas aplinkybes atskirai ir bendrai, taikoma ir tada, kai institucija priima sprendimą dėl psichologinio priekabiavimo pradėjus tyrimą [19] arba pareiškus ieškinį dėl atsakomybės [20].

73. Nagrinėjamu atveju iš skundžiamo sprendimo matyti, kad tokį vertinimą Bendrasis Teismas kruopščiai atliko laikydamasis minėtų principų.

74. Pateikdamas savo motyvus Bendrasis Teismas atsižvelgė į pavienes apeliantės nurodytas aplinkybes, susijusias, pirma, su sprendimu pradėti neįgalumo nustatymo procedūrą, antra, su jos įpareigojimu dirbti nedarbingumo atostogų metu, trečia, su jos įpareigojimu atvykti į darbo vietą ir perkraustyti savo biurą, ketvirta, su kompetentingos paskyrimų tarnybos neatsižvelgimu į apeliantės pateiktus medicininius įrodymus ir, penkta, su netinkamu vieno iš apeliantės kolegų elgesiu [21]. Antra, skundžiamo sprendimo 126–129 punktuose jis atliko bendrą apeliantės nurodytų faktinių aplinkybių vertinimą.

75. Taigi manęs niekaip neįtikina apeliantės argumentai, kad Bendrasis Teismas pažeidė nagrinėjamoje byloje taikytinas įrodinėjimo taisykles, nes neatsižvelgė į visus turimus įrodymus.

Dėl kontekstinių veiksnių svarbos

76. Konkrečiau kalbant apie kontekstinius veiksnius, į kuriuos atsižvelgta skundžiamame sprendime, Bendrasis Teismas iš esmės atkreipė dėmesį į nepakankamą keitimąsi informacija tarnyboje. Skundžiamo sprendimo 105 ir 114 punktuose Bendrasis Teismas pažymėjo, kad C skyriaus vadovė, kuri apeliantei išsiuntė tam tikrus ginčijamus elektroninius laiškus, nežinojo apie jos nedarbingumo atostogų pratęsimą.

77. Taigi gali kilti klausimas, kokią svarbą, nagrinėjant pagalbos prašymą dėl priekabiavimo, reikia priskirti tokiam kontekstiniam veiksniui, kaip administracinis pažeidimas arba neveikimas, jei šioje byloje Bendrojo Teismo nustatytas informacijos trūkumas gali būti laikomas tokiu kontekstiniu veiksniu.

78. Pirmiausia norėčiau pabrėžti, kad faktinių aplinkybių vertinimas, kurį, išskyrus jų iškraipymo ar akivaizdžios vertinimo klaidos atvejus, atlieka tik Bendrasis Teismas, apima ir kontekstinių veiksnių vertinimą. Tai, ar gali būti atsižvelgta į tam tikras faktines aplinkybes ar tik į jų dalį, kai vertinamas psichologinis priekabiavimas, yra teisės klausimas, kuriam gali būti taikoma Teisingumo Teismo kontrolė nagrinėjant apeliacinį skundą [22].

79. Taip pat reikia priminti, kad sąvokos „psichologinis priekabiavimas“, kaip ji suprantama pagal Tarnybos nuostatų 12a straipsnio 3 dalį, apibrėžtyje nurodomas procesas, kuris visada trunka tam tikrą laikotarpį, ir daroma prielaida, kad egzistuoja pasikartojantys arba tęstiniai veiksmai, kurie yra „tyčiniai“, o ne „atsitiktiniai“. Be to, tam, kad patektų į sąvokos „psichologinis priekabiavimas“

[18] Žr. 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimą *Faita / EESRK* (F-92/11, EU:F:2013:130, 57 punktas) ir 2020 m. gruodžio 9 d. Sprendimą *GV / Komisija* (T-705/19, EU:T:2020:590, 44 ir 46 punktai).

[19] Pagal analogiją žr. 2018 m. liepos 13 d. *SQ / EIB* (T-377/17, EU:T:2018:478, 94 punktas) ir 2020 m. gegužės 28 d. Sprendimą *Cerafogli / ECB* (T-483/16 RENV, EU:T:2020:225, 396–399 punktai).

[20] Žr. 2024 m. liepos 17 d. Sprendimą *Montanari / EUCAP SAHEL Niger* (T-371/22, EU:T:2024:494, 135 punktas).

[21] Žr. skundžiamo sprendimo 97–125 punktus.

[22] Šiuo klausimu žr. generalinio advokato H. Saugmandsgaard Øe išvadą byloje *HF / Parlamentas* (C-570/18 P, EU:C:2020:44, 105 punktas). Teisingumo Teismas panaikino skundžiamą sprendimą dėl teisės klaidos kitu pagrindu (dėl teisės būti išklausytam pažeidimo), todėl neišsakė pozicijos dėl to, ar buvo atsižvelgta į kontekstinius veiksnius (2020 m. birželio 25 d. Sprendimas *HF / Parlamentas*, C-570/18 P, EU:C:2020:490).

taikymo sritį, šis fizinis elgesys, šnekamoji ar rašytinė kalba, gestai turi pakenkti asmens asmenybei, orumui ar fizinei arba psichinei sveikatai [23]. Nereikalaujama, kad šiuo fiziniu elgesiu, šnekamąja ar rašytine kalba, gestais ar kitais veiksmais būtų siekiama pakenkti asmens asmenybei, orumui ar fizinei arba psichinei sveikatai. Kitaip tariant, gali būti psichologiškai priekabiaujama, kaip tai suprantama pagal Tarnybos nuostatų 12a straipsnio 3 dalį, nors priekabiautojas savo veiksmais nesiekia apšmeižti nukentėjusiojo arba tyčia pabloginti jo darbo sąlygų. Pakanka, kad šie veiksmai objektyviai sukeltų tokias pasekmes, nes jie buvo įvykdyti sąmoningai. Vadinasi, Tarnybos nuostatų 12a straipsnio 3 dalyje vartojama sąvoka „tyčinis“ negali būti aiškinama taip, kad, norint kvalifikuoti elgesį kaip psichologinį priekabiavimą, reikia įrodyti ketinimą pakenkti [24].

80. Taigi iš šios apibrėžties sąvokų matyti, kad psichologinis priekabiavimas yra susijęs su *netinkamu elgesiu*, taigi su individualiu elgesiu, o ne su institucijos neveikimu ar galimais pažeidimais.

81. Atsižvelgiant į tai, toks individualus elgesys ir veiksmai vyksta tam tikrame *kontekste*, į kurį negalima neatsižvelgti ir kuris, priklausomai nuo konkretaus atvejo, gali būti skirtingos svarbos apibūdinant psichologinį priekabiavimą. Priekabiavimas yra kompleksiška problema [25], kurią gali lemti keli veiksniai, tiek endogeniniai (susiję su tam tikrais asmenimis), tiek egzogeniniai (susiję su darbo aplinka).

82. Šiuo klausimu, nepretenduodamas į išsamią visų galimų atvejų analizę, manau, kad galima daryti skirtumą pagal tai, ar kontekstiniai veiksniai yra susiję su tariamo priekabiautojo požiūriu ir yra jam priskirtini, ir tai, ar jie yra išoriniai ir jam nepriskirtini [26].

83. Pavyzdžiui, tarnybos vadovas dėl savo asmenybės, griežto valdymo būdo ar piktnaudžiavimo organizacinėmis priemonėmis gali savo tarnyboje sukurti patogeninę „priekabiavimo“ aplinką [27], ir tokiu atveju tokia aplinka negalima pateisinti jo asmeninio elgesio. Taigi iš principo negalima atmesti galimybės, kad tam tikromis aplinkybėmis toks kontekstinis veiksnys gali padėti kvalifikuoti psichologinį priekabiavimą, kai pateikiamas Tarnybos nuostatų 24 straipsniu grindžiamas pagalbos prašymas.

84. Kita vertus, egzogeniniai faktiniai kontekstiniai veiksniai, už kuriuos tarnybos vadovas negali būti atsakingas, kaip antai organizaciniai sunkumai dėl tarnybos darbuotojų nedarbingumo atostogų ar restruktūrizacijos arba administraciniai pažeidimai, nors ir gali būti svarbūs vertinant individualų elgesį, nes jį atskleidžia, vis dėlto *a priori* nėra su individualiu elgesiu susiję veiksniai, kurie savaime gali būti *kvalifikuojami* kaip psichologinis priekabiavimas. Taigi tarnybos restruktūrizacija (egzogeninis veiksnys, priklausantis institucijos diskrecijai [28]) gali atskleisti

[23] Žr. 2022 m. birželio 2 d. Sprendimą *EM / Parlamentas* (C-299/21 P, EU:C:2022:429, 102 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[24] Žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimą *PV / Komisija* (T-786/16 ir T-224/18, EU:T:2020:17, 145 ir 146 punktai).

[25] Tokį kompleksiškumą atspindi ir vartojami žodžiai, kurie kiekvienoje byloje ir kiekvienoje šalyje skiriasi. Dėl priekabiavimo darbo vietoje lyginamosios analizės žr. *Comparative Labor Law & Policy Journal*, 32 t., Nr. 1, 2010.

[26] Šiuo klausimu žr. generalinio advokato H. Saugmandsgaard Øe išvadą byloje *HF / Parlamentas* (C-570/18 P, EU:C:2020:44, 109 punktas).

[27] Dėl sąvokų „vadovybės psichologinis priekabiavimas“ ir „institucinis psichologinis priekabiavimas“ žr. A. Carillon, „Le harcèlement moral managérial et le harcèlement moral institutionnel“, *La Semaine juridique – Social* (JCP S), LexisNexis, Paryžius, Nr. 30–34, 2022 m. rugpjūčio 2 d., 1208. Taip pat žr. 2025 m. sausio 21 d. sprendimą, Kasacinis teismas (Baudžiamųjų bylų skyrius), apeliacinis skundas Nr. 22-87.145 (FR:CCASS:2025:CR00003), priimtą po generalinio advokato X. Tarabeux išvados, kuriuo „France Telecom“ direktoriai galutinai pripažinti kaltais dėl institucinio psichologinio priekabiavimo. Ta byla, kuri labai skiriasi nuo nagrinėjamos bylos, buvo susijusi su nauja žmogiškųjų išteklių valdymo politika, dėl kurios per trejus metus turėjo išeiti iš darbo 22 000 iš 110 000 įmonės valstybės tarnautojų ir darbuotojų, o tai destabilizavo visus darbuotojus, sukūrė nerimo atmosferą ir lėmė daugybę darbo nutraukimo, bandymų nusižudyti ir savižudybių atvejų.

[28] Žr. 2018 m. liepos 13 d. Sprendimą *SQ / EIB* (T-377/17, EU:T:2018:478, 105 punktas).

individualų tarnybos vadovo „priekabiavimo“ elgesį tarnybos darbuotojo atžvilgiu (susidedantį, pavyzdžiui, iš požiūrio ar veiksmų, kurie, vertinami kaip visuma, yra psichologinis priekabiavimas), net jei tokia restruktūrizacija pati savaime nėra veiksnys, lemiantis elgesio kvalifikavimą kaip priekabiavimą.

85. Be to, Tarnybos nuostatų 24 straipsnyje nustatyta pareiga suteikti pagalbą siekiama, kad Sąjungos pareigūnai būtų apsaugoti ir kad institucija apsaugotų pareigūnus ir tarnautojus nuo trečiųjų asmenų veiksmų, o ne nuo pačios institucijos veiksmų, kurių kontrolę reglamentuoja kitos Tarnybos nuostatų normos [29]. Šiuo klausimu svarbu išvengti situacijos, kai, prisidengiant psichologiniu priekabiavimu, iš tikrųjų skundžiamasi, pavyzdžiui, dėl blogų darbo sąlygų [30]. Taigi neatrodo, kad tokia pareiga suteikti pagalbą savaime turėtų kokį nors *poveikį* šalinant institucinius trūkumus ar pažeidimus, kurie nepriklauso nuo atitinkamo individualaus elgesio. Norėčiau pridurti, kad šie egzogeniniai pažeidimai nėra nepašalintini kokia nors teisine teisių gynimo priemone, nes tuo atveju, jei dėl jų padaroma žala, atitinkama teisinė teisių gynimo priemonė gali būti ieškinys dėl atsakomybės, jei tenkinamos tam tikros sąlygos [31].

86. Vadinasi, mano nuomone, nagrinėjant Tarnybos nuostatų 24 straipsniu grindžiamą pagalbos prašymą institucinis ar administracinis pažeidimas, kuris nėra priskirtinas galimam priekabiautojui, yra kontekstinis veiksnys, kurio svarba turi būti vertinama kiekvienu konkrečiu atveju ir kuris gali turėti didesnę ar mažesnę reikšmę Bendrajam Teismui vertinant, ar nagrinėjamas individualus elgesys buvo piktnaudžiaujamojo pobūdžio.

Taikymas nagrinėjamu atveju

87. Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas, remdamasis įvairiais veiksniais, nusprendė, kad nagrinėjamas individualus elgesys nėra pakankamas psichologinio priekabiavimo pradinis įrodymas. Konkrečiau kalbant apie prašymus, pateiktus apeliantei elektroniniu paštu per jos nedarbingumo atostogas, Bendrasis Teismas atsižvelgė į įvairių suinteresuotųjų asmenų (ypač C skyriaus vadovės) ir apeliantės susirašinėjimo turinį. Jis pažymėjo, kad visų pirma paaiškėjo, jog atsakymų tikėtasi tik apeliantei grįžus iš nedarbingumo atostogų. Bendrasis Teismas taip pat atsižvelgė į susirašinėjimo toną, kuris buvo „mandagus ir pagarbus“. Be to, Bendrasis Teismas pažymėjo, kad C skyriaus vadovė nežinojo apie apeliantės nedarbingumo atostogų pratęsimą.

88. Konkrečiau kalbant apie šią paskutinę Bendrojo Teismo išvadą dėl nepakankamo C skyriaus vadovės informavimo, pažymiu, kad apeliantė ją ginčija. Ji teigia, kad ji C skyriaus vadovei šią informaciją pateikė.

89. Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją iš SESV 256 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos matyti, jog tik Bendrasis Teismas yra kompetentingas, pirma, nustatyti faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai jo išvados iš esmės

[29] Žr. 1997 m. sausio 29 d. Sprendimą *Adriaenssens ir kt. / Komisija* (T-7/94, EU:T:1997:7, 24 punktas) ir 2018 m. liepos 13 d. Sprendimą *Curto / Parlamentas* (T-275/17, EU:T:2018:479, 111 punktas). Taip pat žr. L. Lévi, S. Rodrigues ir kt., „Fonction publique de l’Union européenne“, *Répertoire de droit européen*, Dalloz, Paryžius, 2019 m. spalio mėn., 87 punktą.

[30] Šiuo klausimu žr. S. Van Raepenbusch, „Le juge face au harcèlement moral dans le cadre du contentieux de la fonction publique européenne“, *Cahiers de droit européen*, 46 t., Nr. 1–2, 2010, p. 121, 3 spec. punktas.

[31] Žr. generalinio advokato R. Norkaus išvadą byloje *Colombani / EIVT (Pasyvus arba kolektyvinis priekabiavimas)* (C-343/23 P, EU:C:2025:268, 43 punktas).

neatitinka jam pateiktų bylos dokumentų, ir, antra, įvertinti šias faktines aplinkybes. Taigi faktinių aplinkybių vertinimas, jeigu Bendrajam Teismui pateikti įrodymai nebuvo iškraipyti, nėra teisės klausimas, kurį gali patikrinti Teisingumo Teismas nagrinėdamas apeliacinį skundą [32].

90. Be to, kalbant apie tai, kad apeliantė teigia, kad šiuo atžvilgiu faktinės aplinkybės buvo iškraipytos, manau, kad šis argumentas turi būti atmestas atsižvelgiant į elektroninius laiškus, kuriais ji remiasi teigdama, kad informavo C skyriaus vadovę apie savo nedarbingumo atostogų pratęsimą. 2020 m. birželio 2 ir 30 d. elektroniniai laiškai buvo adresuoti A skyriaus darbuotojams, o kiti apeliantės elektroniniai laiškai, adresuoti C skyriaus vadovei, kuriais ji pranešė, kad vis dar yra nedarbingumo atostogose (vieno iš jų data – kita diena po pirmojo pratęsimo), niekaip neįrodo, kad šis faktas adresatei tą dieną buvo žinomas. Taip pat neatrodo, kad 2020 m. rugpjūčio 31 d. C skyriaus vadovės elektroninį laišką, kuriame ji teigė nežinojusi, iki kada truks apeliantės nedarbingumo atostogos, Bendrasis Teismas išaiškino klaidingai.

91. Taigi Bendrasis Teismas neiškraipė faktinių aplinkybių, kai skundžiamo sprendimo 105 punkte pažymėjo, kad „2020 m. birželio 23 d. elektroninis laiškas buvo išsiųstas kitą dieną po iš pradžių numatytos ieškovės nedarbingumo atostogų pabaigos datos, t. y. po numatytos jos grįžimo į darbą datos. Be to, iš kelių elektroninių laiškų, ypač 2020 m. rugpjūčio 31 d. elektroninio laiško, matyti, kad C skyriaus vadovė nežinojo apie nedarbingumo atostogų pratęsimą, nes ji nebuvo ieškovės tiesioginė vadovė. Ji jame paaiškino, kad turėjo galimybę sužinoti apie ieškovės nedarbingumo atostogų trukmę tik po kiekvieno iš kelių pratęsimų, nes ji nedirbo jos skyriuje ir neturėjo prieigos prie jos bylos „Sysper 2“. Be to, iš bylos medžiagą sudarančių dokumentų matyti, kad ieškovė iš tiesų informavo savo skyriaus vadovą apie šiuos kelis pratęsimus. Vis dėlto C skyriaus vadovė nebuvo viena iš šių elektroninių laiškų gavėjų.“

92. Šiame motyvų pateikimo etape turiu išreikšti savo abejones dėl apeliantės argumentų pagrįstumo. Norėčiau priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją iš SESV 256 straipsnio, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos bei Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punkto ir 169 straipsnio 2 dalies matyti, kad apeliaciniame skunde turi būti tiksliai nurodytos sprendimo, kurį prašoma panaikinti, skundžiamos dalys ir pateikti teisiniai argumentai, kuriais konkrečiai grindžiamas šis prašymas, antraip apeliacinis skundas ar atitinkamas pagrindas gali būti pripažintas nepriimtinu [33].

93. Nagrinėjamu atveju, ypač atsižvelgiant į rungimosi principą, man kyla klausimas, ar apeliantė pakankamai aiškiai tvirtina, jog C skyriaus vadovės neinformavimas, kurį Bendrasis Teismas konstatavo skundžiamo sprendimo 105 punkte, buvo pažeidimas arba bent jau kontekstinis veiksnys, į kurio „bendrą poveikį“ nebuvo pakankamai atsižvelgta, ir kokias pasekmes ji kildina iš tokio argumento.

94. Bet kuriuo atveju manau, kad Bendrasis Teismas, atsižvelgęs į tai, kad C skyriaus vadovė nežinojo apie nedarbingumo atostogų pratęsimus, įvertino visus skundžiamus veiksmus, atsižvelgdamas į visas svarbias bylos aplinkybes. Manau, kad taip Bendrasis Teismas, remdamasis šioje byloje taikytina jurisprudencija, nurodyta šios išvados 76–86 punktuose, įvairiems jam žinomiems veiksniams atskirai ir kaip visumai priskyrė atitinkamą įrodomąją vertę.

[32] Žr., pvz., 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimą *NS / Parlamentas* (C-218/23 P, EU:C:2024:358, 58 punktas).

[33] Žr. 2019 m. balandžio 4 d. Sprendimą *OZ / EIB* (C-558/17 P, EU:C:2019:289, 33 punktas) ir 2024 m. sausio 11 d. Sprendimą *Charlot / Komisija* (C-363/22 P, EU:C:2024:20, 40 punktas).

95. Taigi, mano nuomone, apeliantės argumentas šiuo klausimu, kiek jis yra priimtinas, turi būti atmestas. Klausimas, ar neinformavimas apie nedarbingumo atostogų pratęsimus gali būti laikomas administraciniu pažeidimu, lėmusiu netinkamą individualų elgesį, – tai klausimas, susijęs su atitinkamos institucijos atsakomybe, todėl man atrodo, kad jis nėra šio ginčo, susijusio su ieškiniu dėl sprendimo atmesti pagalbos prašymą panaikinimo, dalykas.

Išvada

96. Sprendime, kurį priims, Teisingumo Teismas turės įvertinti įvairius nurodytus ieškinio pagrindus. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, į klausimą, kuriam skirta ši išvada, Teisingumo Teismui siūlau atsakyti, kad, nagrinėjant Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų 24 straipsniu grindžiamą pagalbos prašymą, institucinis ar administracinis pažeidimas, kuris nėra priskirtinas galimam priekabiautojui, yra kontekstinis veiksnys, kurio svarbą kiekvienu konkrečiu atveju turi įvertinti Bendrasis Teismas, o tai ir buvo padaryta nagrinėjant šią bylą. Klausimas, ar tai, kad C skyriaus vadovė nebuvo informuota, gali būti laikoma administraciniu pažeidimu, už kurį atsakinga atitinkama institucija, mano nuomone, nesusijęs su šiuo apeliaciniu skundu.